

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ

Ніна Нікольська, к. пед. н.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Для методики викладання нерідної мови важливими є дві науки – психологія та лінгвістика. Основна мета методичних рекомендацій полягає у тому, щоб показати найкоротший та найефективніший шлях у навчанні нерідної мови. Ця наука має брати до уваги психічні механізми мовлення іноземною мовою та притаманної їй динаміки у особистості. Дослідження механізмів мовлення в процесі спонтанного чи цілеспрямованого навчання є предметом вивчення психології. Нас цікавить навчальний процес або механізм, який забезпечує формування здатності послуговуватися певною мірою щонайменше двома мовами або лише розуміння чужої мови (в залежності від мети навчання).

Розкрито, що особливе місце сьогодні займає підхід, у рамках якого іноземна мова використовується як засіб опанування змісту різних загальноосвітніх предметів. Цей підхід не новий, його різновидами послуговувались для вивчення немовних предметів протягом століть, а сьогодні вважають ефективним шляхом формування двомовності. У наш час рідну мову учнів також застосовують під час навчання, тому такий підхід має різні назви як то «імерсійна освіта» чи «двомовне навчання предметів». Термін «імерсія» запозичено із курсу хімії; він означає змішування. У даному випадку – змішане використання під час навчання двох мов – рідної та іноземної. Імерсійне навчання здійснюється за умов, коли декілька, або більшість предметів вивчають другою мовою. Учні імерсії є, зазвичай, носіями мови більшості, тому навчальний процес структуризовано та підпорядковується їхнім потребам.

Розрізняють так звані сильні та слабкі форми навчання двома мовами. Імерсійні форми, на думку фахівців, є сильними формами двомовної освіти. Їм характерне однакове співвідношення двох чи більше мов. Мета таких форм полягає у збагаченні лінгвістичних знань та вмінь школярів. Існують також слабкі форми двомовної освіти – субімерсійні (вивчення мовною меншиною мови більшості лише засобами цієї мови). Мета та-

ких шкіл – надати можливість дітям меншин користуватися мовою країни, де вони проживають. Результатом слабких форм двомовної освіти часто є одномовність, асиміляція в культуру країни та відмова від національних цінностей.

Імерсійна освіта – це усталене поняття, однак існують різні її форми. Основний принцип полягає в тому, що учень повинен отримувати приблизно 90 % інформації з предмету нерідною мовою. Фахівці вважають, що у такий спосіб учні мають можливість набути високого рівня іншомовної компетенції, оскільки значно розширюється зміст навчання. Сьогодні цей підхід використовують для навчання різних предметів здебільшого природничо-математичного циклу, рідше суспільно-політичного, а також мистецьких дисциплін. У наші дні як засіб навчання в європейських країнах переважно використовують англійську мову. В таких країнах, як Нідерланди, Данія, Словенія, Польща, Швеція, Норвегія, Фінляндія імерсійна освіта розповсюджена вже понад 30 років.

Цей різновид навчання розглядається як:

1) поглиблене навчання іноземної мови з суттєвим розширенням змісту навчання за рахунок предметного матеріалу; опанування здатності вільно спілкуватися виучуваною мовою в межах предметного матеріалу;

2) опанування фактологічного предметного матеріалу з використанням іноземної мови як засобу навчання, формування здатності викладу такого матеріалу засобами іноземної мови.

Зроблено висновок, що наявність різних методів та форм вивчення іноземних є відображенням європейського розмаїття, існування великої кількості мов та мовних колективів, відмінностей у освітніх середовищах, їх готовність відреагувати на амбіції та бажання учнів та їх батьків.

Ключові слова: вивчення іноземних мов; імерсійна освіта; двомовна освіта; мовна політика; етнічні громади.